FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. **JOSEPH R. MICALLEF** LL.D.

Illum it-Tnejn, 24 ta' Settembru, 2001.

Kaw\a Nru. 16.
~itazz. Nru. 2627/00 JRM

An[elo u Anna konju[i
FENECH

vs

Pawlu u Rita konju[i
GRECH.

Il-Qorti,

Rat l-att ta`-~itazzjoni mressaq fit-18 ta' Di`embru, 2000, li bih l-atturi ippremettew:

Illi l-attur kien fit-30 ta' Lulju, 1997, xtara ming]and il-konvenut Pawlu Grech, l-vettura tat-tip Ford Lotus Cortina bin-numru tar-re[istrazzjoni KAO 545 [ia' S-4007 u dana ta]t il-kondizzjoni li din il-vettura kienet tas-sena 1970 "kollox tal-fabbrika, ori[inali u f'kundizzjoni perfetta" skond avvi\ li deher fil-ga\\etta *In-Nazzjon Tag]na* hawn esebit u market Dok. A, u

dana g]all-prezz pattwit ta' Lm 5,000 skond skrittura ta' bejg] hawn annessa u markata Dok . B;

Illi `irka sena u nofs ilu l-attur kien bieg] l-imsemmija vettura lil `ertu Mario Meilaq g]all-istess prezz li kienet mixtrija u bl-istess kundizzjonijiet ji[ifieri li l-imsemmija vettura kienet Ford Lotus Cortina Sport Mk 2 kollox ori[inali u tal-fabbrika;

Illi wara xi sitt xhur mid-data tal-bejg] l-imsemmi Mario Meilaq kien ilmenta mal-attur li l-imsemmija vettura ma kienet ori[inali xejn tant illi fost tibdil ie]or, kellha l-makna tag]ha mibdula darbtejn, kollox kif ji[i spjegat aktar dettaljatament waqt it-trattazzjoni tal-kaw\a;

Illi min]abba f'hekk, l-attur kien kostrett ixolji l-bejg] mag]mul mal-imsemmi Mario Meilaq u jirrifondi l-istess somma ta' Lm 5,000;

Illi min]abba r-ra[unijiet fuq premessi, l-bejg] li sar permezz tal-iskrittura tat-30 ta' Lulju, 1997, kien vizzjat bi \ball u/jew frodi u g]al ra[unijiet o]ra kontemplati fil-li[i;

Illi l-imsemmija vettura ma kinitx tal-kwalita' pattwita kif ji[i spjegat dettaljatament waqt it-trattazzjoni tal-kaw\a;

Ghalhekk l-atturi talbu lil din l-Onorabbli Qorti ghaliex m'ghandhiex ghar-ragunijiet premessi, u dawk li jirri\ultaw waqt it-trattazzjoni tal-kaw\a u prevja kwalsijasi dikjarazzjoni opportuna:

1. Tiddikjara u tidde`iedi li l-kuntratt tal-bejg] tal-vettura fuq imsemmija kien kolpit bi \ball u/jew frodi u g]al ra[unijiet o]ra kontemplati fil-li[i u g]alhekk g]andu ji[i rexiss;

2. Tiddikjara u tidde`iedi li l-vettura mertu tal-bejg] in kwestjoni ma kinitx tal-kwalita' pattwita u b'hekk l-atturi g]andhom id-dritt jie]du lura s-somma m]allsa bl-img]ax legali mid-data tal-]las sad-data tal-pagament effettiv;

3. Konsegwentement tirrexxindi l-kuntratt in kwestjoni u tikkundanna lill-konvenut jirrifondi lill-atturi l-prezz minnhom im]allas ta' Lm 5,000 oltre l-img]ax legali fuq l-istess somma mid-data tal-]las tal-istess somma sad-data tal-pagament effettiv;

Bl-ispejje\ kompri\i dawk tal-ittri interpellatorji tas-6 t'Ottubru, 2000, u tat-13 ta' Novembru, 2000;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-istess atturi, flimkien ma\-\ew[dokumenti mehmu\in mag]ha ;

Rat in-Nota mressqa mill-im]arrkin fit-2 ta' Frar, 2001, li biha e``epew :

1. preliminarjament, in-nullita' ta`-~itazzjoni stante illi t-talbiet attri`i huma msejsa fuq \ew[kaw\alijiet differenti u distinti minn xulxin, u `joe' l-vizzju tal-kunsens tal-attur u l-kwalita' pattwita tal-vettura *de quo*, u dan in vjolazzjoni tal-prin`ipju kardinali *electam una via non datum recursus ad alteram*;

2. preliminarjament ukoll, l-e``ipjenti Rita Grech g]andha ti[i liberata mill-osservanza tal-[udizzju stante illi ma kinitx parte`ipi g]all-kuntratt tal-kompravendita tal-vettura *de quo*;

3. preliminarjament ukoll, l-attri`i Anna Fenech g]andha tipprova l-interess [uridiku tag]ha;

4. preliminarjament ukoll, l-azzjoni odjerna hija preskritta a tenur tal-artikoli 1222 u 1223 tal-Kap 16 tal-Li[ijiet ta' Malta;

5. in linea preliminari wkoll, it-talbiet attri`i m'humiex legalment sostenibbli stante illi talba g]ar-rexissjoni timplika li l-partijiet jridu ji[u imqeg]da fi stat li kienu fih qabel il-kuntratt u, fil-ka\ odjern, l-atturi naqsu milli jirrestitwixxu u jirritornaw il-vettura *de quo* lill-e``ipjenti, jew, fil-ka\ ta' rifjut da parti tal-istess e``ipjenti, li jiddepositaw l-istess vettura ta]t l-awtorita' tal-Qorti, u g]alhekk bit-twettiq u r-ratifika tal- obbligazzjoni billi \ammew il-vettura *de quo* fil-pussess tag]hom anke wara li l-istess atturi saru jafu illi l-vettura *de quo* allegatament ma kinitx tal-kwalita' pattwita (u dan 'il fuq minn sena ilu, kif jirrisulta mill-istess dikjarazzjoni [uramentata tal-atturi), l-istess atturi effettivament irrinunzjaw g]all-azzjoni ta' rexissjoni u dan a tenur tal-artikoli 1227, 1228 u 1229 tal-Kap 16 tal-Li[ijiet ta' Malta;

6. illi, l-atturi g]andhom jippre\entaw kopji awtentikati tal-ittri interpellatorji datati 6 t'Ottubru, 2000, u 13 ta' Novembru, 2000, illi tag]hom l-istess atturi qeg]din jitolbu l-ispejje\;

7. illi, fil-mertu, it-talbiet attri`i huma infondati fil-fatt u fid-dritt u g]andhom ji[u mi`]uda bl-ispejje\ kollha kontra l-istess atturi stante illi m'huwiex minnu illi [ie perpetrat xi qerq, frodi jew ingann da parti tal-e``ipjenti fil-konfront tal-atturi u stante illi l-vettura *de quo* mibjug]a u konsenjata mill-e``ipjent Pawlu Grech lill-attur An[elo Fenech hija tal-kwalita' miftehma bejn il-partijiet, u dan kif se jirrisulta ampjament waqt it-trattazzjoni tal-kaw\a;

8. salvi e``ezzjonijiet ulterjuri;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-im]arrkin;

Rat l-atti kollha tal-kaw\a;

Semg]et lill-avukati tal-partijiet jag]mlu s-sottomissjonijiet tag]hom dwar l-ewwel e``ezzjoni tal-im]arrkin waqt is-smig] tal-10 ta' Mejju, 2001, f'liema jum il-kaw\a t]alliet g]ad-de`i\joni dwar dik l-e``ezzjoni g]all-finijiet tal-artikolu 730 tal-Kapitolu 12 tal-Li[ijiet ta' Malta;

Ikkunsidrat:

Illi l-ka\ijiet li fihom l-e``ezzjoni tan-nullita' ta' atti [udizzjarji jistg]u jing]ataw huma dawk imsemmija fis-sub-artikolu (1) tal-artikolu 789 tal-Kapitolu 12 tal-Li[ijiet ta' Malta;

Illi l-erba' (4) `irkostanzi msemmija f'dak l-artikolu huma tassattivi, fis-sens li biex dik l-e``ezzjoni ta' nullita' ta' att [udizzjarju tirnexxi, trid bilfors taqa' ta]t il-parametri ta' xi wa]da mill-imsemmija `irkostanzi;

Illi, minbarra dan, bis-sa]]a tal-bidliet li saru fil-li[i bl-Att XXIV tal-1995, l-e``ezzjoni ma tirnexxix lanqas (fejn mhix imsejsa fuq il-]ru[tal-att [udizzjarju minn qorti li mhix kompetenti) jekk in-nuqqas jew ksur ikunu jistg]u jissewwew ta]t kull disposizzjoni o]ra tal-ligi. Tifsira tajba ta' din id-disposizzjoni, flimkien ma' l-isfond li fih il-le[islatur wera li ried iqeg]dha, hija mog]tija f'sentenza tal-Qorti tal-Appell fil-kaw\a fl-ismijiet *Salvino Busuttil et vs Agostino Baldacchino*[1];

1. **28.1.1998** (Kollez.Vol: **LXXXII.ii.30**)

Illi, f'dan il-ka\, il-li[i qeg]da tag]mel riferenza g]all-bidliet illi jistg]u jsiru f'att [udizzjarju bis-sa]]a tal-artikolu 175 tal-Kapitolu 12, ukoll kif mibdul fl-1995;

Illi l-li[i tipprovdi ukoll li att [udizzjarju, mag]mul bis-sa]]a ta' att null jew li [ej minn att null, huwa null ukoll (art.. 98 tal-Kap 12);

Illi g]alkemm l-im]arrkin ma semmewx ta]t liema sub-in`i\ tal-artikolu 789 qeg]din iressqu l-e``ezzjoni tag]hom ta]t esami, huma jsemmu n-nullita' tal-Att ta`-~itazzjoni, u dan billi din in-nullita' to]ro[min]abba li l-atturi qeg]din iressqu f'kaw\a wa]da \ew[azzjonijiet [udizzjarji ta' natura g]al kollox differenti l-wa]da mill-o]ra. Minn dak li semg]et il-Qorti waqt it-trattazzjoni u minn dak li ng]ad l\jed 'il fuq, din l-e``ezzjoni jidher li hija g]alhekk imsejsa fuq il-paragrafi (`) u/jew (d) tas-sub-in`i\ (1) tal-artikolu 789 tal-Kap 12;

Illi, kif ing]ad f'g]add ta' de`izjonijiet tal-Qrati tag]na, id-distinzjoni bejn nullita' mtellg]a ta]t il-paragrafu (`) u dik ta]t il-paragrafu (d) tas-sub-artikolu (1) tal-artikolu 789, tikkonsisti fil-fatt li, f'tat-tieni, l-att [udizzjarju jkun milqut minn nuqqas ta' partikolarita' essenzjali me]tie[a mil-li[i, u mhux "sempli`i" ksur tal-forma preskritta[2];

Illi l-li[i, tippreskrivi, fost l-o]rajn, li `-~itazzjoni g]andu jkun fiha tifsir `ar u sewwa tal-o[[ett u r-ra[uni tat-talba (art.. 156 (1) (a) tal-Kap 12). Marbut ma' dan ir-rekwi\it, hemm il-prin`ipju li l-parti m]arrka trid ting]ata l-fakolta' li tkun tista' tiddefendi kif jixraq lilha nnifisha mill-pretensjoni ta' min i]arrikha;

---

[2]. Ara per ezempju, P.A.C.S.: **4.11.1988** fil-kawza fl-ismijiet ***Carmelo Galea* vs Pawlu Cuschieri**

Illi huwa sewwasew dwar din id-disposizzjoni li wie]ed isib g]add ta' de`i\jonijiet tal-Qrati tag]na li jfissru l-limiti tag]ha fid-dawl tal-e``ezzjoni tan-nullita' tal-Att ta`-~itazzjoni min]abba n-nuqqas ta' ]arsien tal-li[i. }afna minn dawn id-de`I\jonijiet ing]ataw min]abba li jkun [ie allegat li t-talba kienet in`erta, x'aktarx sintesi ta' jeddijiet li kull wie]ed minnhom jag]ti lok g]al azzjoni distinta u separata. G]al xi zmien, il-forma tal-att [udizzjarju kienet issaltan, imma, bi\-\mien u b'interventi tal-le[islatur, issawret it-tejorija mag]rufa b]ala tal-ekwipollenti li nisslet il-prin`ipju li m'hijiex me]tie[a ebda g]amla espressa g]all-proposizzjoni tal-azzjoni[3];

Illi, g]alhekk, `itazzjoni m'g]andhiex ti[i mwaqqg]a g]ajr g]al ra[unijiet gravi[4]. Madankollu, biex `itazzjoni jista' jing]ad li g]andha kaw\ali `ara bi\\ejjed je]tie[ li jirrisulta rapport ta' rabta ra[onevoli bejn il-premessi u t-talba nnifisha mmirata lejn il-persuna m]arrka. Jekk in-nuqqas ta' kjarezza jkun ta' g]amla u kwalita' tali li j`a]]ad b'mod serju lill-im]arrek mid-difi\a tieg]u, i`-`itazzjoni g]andha ti[i mwaqqg]a[5];

Illi ng]ad ukoll li fejn ma jkunx hemm kontradizzjoni g]all-a]]ar bejn il-premessi u t-talbiet jew bejn it-talbiet innifishom, il-Qrati g]andhom iqisu b'`irkospezzjoni e``ezzjoni ta' nullita' ta' att [udizzjarju. Biex att ta' `itazzjoni jg]addi mill-prova tal-validita' huwa bi\\ejjed li t-talba tkun imfassla b'mod tali li l-persuna m]arrka tifhem l-intenzjoni ta' min]arrikha[6];

Illi huwa wkoll mi\mum b]ala prin`ipju [enerali li n-natura u l-indoli tal-azzjoni g]andhom ji[u

---

3. P.A.: **9.3.1965** fil-kawza fl-ismijiet ***M. Muscat noe vs Dr. J. Cassar et noe*** (Kollez. Vol:**XLIX.ii.809**) u s-sentenzi hemm imsemmija;

4. App. ~iv. **20.2.1935** fil-kawza fl-ismijiet **R. Merola pro. et vs S. Caruso** (Kollez. Vol: **XXIX.i.106);**

5. App. ~iv. **22.5.1967** fil-kawza fl-ismijiet ***E. Scicluna vs M. Xuereb et*** (Kollez. Vol: **LI.i.299**);

6. P.A.: **14.2.1967** fil-kawza fl-ismijiet ***J.G. Coleiro vs Dr. J. Ellul*** (Kollez. Vol:**LI.ii.779**);

misluta mit-termini tal-att li bih ikunu nbdew il-pro`eduri[7]. B'dan il-mod, jekk id-difett fit-tfassila tal-att li bih tkun inbdiet il-kaw\a ma j[ibx pre[udizzju serju lill-parti m]arrka, allura l-pro`edura tkun tista' ti[i salvata basta dan ma jaffettwax is-sustanza tal-azzjoni jew tal-e``ezzjonijiet[8];

Illi issa xieraq li wie]ed jara jekk tin]oloqx nullita' fejn \ew[talbiet [uridikament distinti jitressqu f'kaw\a wa]da u sa liema limitu jista' jsir dan bla ma jkun qieg]ed jinkiser dak li tipprovdi l-li[i fl-artikolu 156 (1)(a) tal-Kodi`i tal-Organi\\azzjoni u Pro`edura ~ivili[9]. Mill-kliem innifsu tal-imsemmi artikolu, jo]ro[illi (i) l-attur g]andu jidentifika l-o[[ett tal-kaw\a billi jiddikjara r-ra[uni g]ala jkun qieg]ed jitlob dak l-o[[ett; (ii) dak l-o[[ett u dik ir-ra[uni jridu jkunu mfissrin `ar u sewwa; (iii) t-talba jew it-talbiet ikunu marbutin mar-ra[uni(jiet) kif premess fl-att ta`-`itazzjoni; u (iv) li dawn l-elementi g]andhom jirri\ultaw mill-att [udizzjarju nnifsu u mhux minn xi kjarifika li tista' ssir dwarhom waqt is-smig] tal-kaw\a[10];

Illi jrid jing]ad li kaw\a g]al t]assir ta' kuntratt (ta' bejg]) min]abba vizzju tal-kunsens jew min]abba qerq jew frodi (art. 1212 u 1440 tal-Kap. 16) hija msejsa fuq basi g]al kollox differenti minn kaw\a mnissla minn bejg] ta' o[[ett li jing]ad li mhux tal-kwalita' miftehma (art. 1390 tal-Kap 16). Dan jidher mhux biss mir-rimedju differenti mog]ti mil-li[i fil-ka\ il-wie]ed u l-ie]or, i\da, wisq i\jed sinjifikativament, mill-g]amla u l-grad ta' provi me]tie[a biex wie]ed isostni l-azzjoni l-wa]da jew l-o]ra[11];

---

[7]. App. ~iv. **7.3.1958** fil-kawza fl-ismijiet ***J. Tabone vs J. DeFlavia*** (Kollez. Vol:**XLII.i.87);**

[8]. P.A.: **24.6.1961** fil-kawza fl-ismijiet **Falzon vs Spiteri et** (Kiollez. Vol:**XLVIII.ii**.)

[9]. App.:**12.5.1998** fil-kawza fl-ismijiet ***M. Attard noe vs R. Galea***;

[10]. App.:**30.3.1998** fil-kawza fl-ismijiet ***R. Bezzina vs A. Galea***;

[11]. Ara, per ezempju, App. **4.12.1998** fil-kawza fl-ismijiet ***J. Cassar Aveta noe vs J. Gatt*** (Kollez. Vol: **LXXXII.ii.1274**);

Illi minn sempli`i daqqa t'ghajn lejn il-mod kif inhi mfassla `-`itazzjoni f'din il-kaw\a, jidher li l-azzjoni attrici timmira li tholl il-ftehim tal-bejg] li sar bejn l-attur u l-im]arrek u li titlob il-]las lura tas-somma m]allsa. Dan huwa jitolbu fuq \ew[premessi ewlenin[12] li wa]da titkellem dwar vizzju mnissel minn "\ball u/jew frodi u g]al ra[unijiet o]ra" u l-o]ra titkellem dwar "nuqqas tal-kwalita' pattwita kif ji[i spjegat dettaljatament waqt it-trattazzjoni";

Illi, ming]ajr ma wie]ed jid]ol fil-mertu tal-istess talbiet - kemm min]abba li l-ebda provi ma g]adhom in[abru s'issa u wkoll min]abba n-natura tal-e``ezzjoni nnifisha - wie]ed jista' jifhem li l-atturi qeg]din, f'azzjoni wa]da, jikkontemplaw g]amil tal-im]arrek li jirrendi null il-ftehim, u wkoll in-nuqqas ta' twettieq min-na]a tal-istess im]arrek tar-rabta kontrattwali li huwa da]al fiha bl-istess bejg]. Dan huwa muri jew rifless ukoll fl-ewwel \ew[talbiet tal-atturi;

Illi dan ifisser li, fil-fehma tal-Qorti, l-ewwel talba hija basikament wahda li titlob il-]all tal-ftehim u l-o]ra l-azzjoni tad-danni. Jekk wie]ed iqis il-konsiderazzjonijiet mag]mulin l\jed 'il fuq f'din is-sentenza, wie]ed g]andu jasal g]all-fehma li mhux biss l-azzjoni attri`I kif imfassla mhix `ara u sewwa, imma tista' sa]ansitra titqies b]ala kontradittorja. F'ka\ b]al dan, il-Qorti lanqas jibqg]alha s-setg]a li tag]ti ordni lill-parti attri`i ta]t l-artikoli 173 u 175 tal-Kap 12, kif kien ikun altrimenti possibbli li jsir[13];

Illi, minbarra dan, il-pre[udizzju li jin]oloq lill-im]arrkin biex jiddefendu rwie]hom kif jixraq minn dak li qeg]din jixluhom bih l-atturi jidher li hu tali li jinkwadra ru]u sewwasew fl-g]amla ta' pre[udizzju gravi msemmi fis-subartikolu (1)(`) tal-artikolu 789 tal-Kap 12[14];

[1]2. Ara paragrafi 5 u 6 tal-Att tac-Citazzjoni f'pagna 1 *tergo* tal-process;
[1]3. App. Civ.: **4.11.1991** fil-kawza fl-ismijiet ***Perit G.J. Vella vs Dr. E. Cefai noe***;
[1]4. P.A.: **21.2.1997** fil-kawza fl-ismijiet ***A. Vella et vs A. Camilleri*** (Kollez. Vol:

Illi waqt li qeg]da tqis dan kollu, din il-Qorti \\omm quddiem g]ajnejha wkoll li, safejn hu possibbli, g]andha tfittex li att [udizzjarju g]andu ji[i salvat: i\da dan jista' jibqa' ji[i sostnut biss jekk kemm-il darba ma jkunx hemm fih nuqqas li, fil-qofol tieg]u, il-li[i tqisu milqut b'difett li ma jistax jissewwa;

G]al dawn ir-ra[unijiet, il-Qorti taqta' u tiddeciedi:

Billi **filwaqt li tilqa' l-e``ezzjoni ta' nullita' tal-Att ta`-~itazzjoni mtellg]a mill-im]arrkin, ti`]ad it-talbiet attri`i**, bl-ispejje\ kontra l-istess atturi.

Moqrija

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.
24 ta' Settembru, 2001.

Charles Falzon
Deputat Re[istratur
24 ta' Settembru, 2001.

LXXXI.i.30).